

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/KL/KSO/2002/7b

BETREFT: Het voeren van politieke propaganda in een onderwijsinstelling.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 06/11/2001

1.2 Verzoeker

Gemeenteraadslid.

1.3 Verweerder

- Gemeentebestuur en directeur.

1.4 CZB

- De brief van 30 oktober 2001 werd ontvangen op het departement onderwijs op 06/11/2001.

- Antwoord van de toenmalige secretaris van de Commissie laakbare praktijken op 21/12/2001 dat de klacht overgemaakt zal worden aan de Commissie zorgvuldig bestuur zodra die commissie is samengesteld.

Ze deelt tevens mee dat inzake de klacht in verband met artikel 12 van het decreet rechtspositie, noch de Commissie laakbare praktijken noch de Commissie zorgvuldig bestuur bevoegd is.

- De aangetekende zending met de vermelding van de klacht, de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen door de verwerende partij en de datum van de zitting waarop de klacht zal behandeld worden, werd aan de verzoekende en verwerende partij opgestuurd op 21/02/2003.

- Een verweerschrift werd ontvangen op 03/03/2003 (opgesteld op 28/02/2003).

- Bij beslissing van 5 mei 2003 (CZB/KL/KSO/2002/7a) werd door de Commissie het origineel van de betrokken affiche bij de school opgevraagd.

2. STANDPUNTEN VERZOEKENDE PARTIJ

Een klacht van het Vlaams Blok tegen burgemeester en schepen van onderwijs en tegen directeur wegens het ophangen van de affiche "wie zijn stem geeft aan extreemrechts is ze voor altijd kwijt" in een van de lokalen niet-confessionele zedenleer.

De affiche verwijst door het gebruik van de term "extreem rechts" naar het Vlaams Blok. De affiche is dus een politieke affiche daar ze verwijst, zij het negatief, naar een politieke partij.

3. STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

Het leerplan niet confessionele zedenleer haalt voor een groot deel zijn inspiratie uit de Universele Verklaring van de rechten van de mens. Alle mensen zijn gelijkwaardig, ook al zijn ze niet gelijk. Een geest van broederschap behoort onder hen te heersen. De extreem - rechtse ideologie staat daar toch vierkant tegen ?

De leerplannen in het algemeen voorzien in een aantal procesdoelen inzake vrij en zelfstandig denken, mensenrechten, democratie, eerbied voor anderen, e.a.

Elke vorm van extremisme staat haaks op het gedachtengoed van de cursussen zedenleer.
(brief 20 september 2001)

De betrokken affiche hangt alleen uit in een van de vaklokalen zedenleer, die bezocht wordt door leerlingen 2de en 3de graad secundair onderwijs. Verder wordt er geen kenbaarheid gegeven aan de affiche die er hangt temidden van een reeks andere affiches.

Noch leerlingen, noch onderwijzend of ander personeel hebben bezwaren geuit tegen de betrokken affiche

De verantwoordelijkheid over lesprogramma en lokalen zedenleer wordt mede gedragen door inspectie/begeleiding zedenleer.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

5 mei 2003 - 13u.30 en 2 juni 2003 - 12u.30 waarop de zaak hernomen werd, in beraad genomen en uitspraak gedaan werd.

4.2 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

De heren Walter Van Pottelberge, Luc Ballon, Etienne Becuwe, Eric Meysmans.

4.3 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Ter zitting van 5 mei 2003 zijn verschenen:

De verzoekende partij en advocaat.

Voor de verwerende partij : directie en schepen van onderwijs.

5. BESLISSING

5.1 Regelgeving

13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Er mag geen politieke propaganda worden gevoerd in een onderwijsinstelling.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid, beslissing en sanctie.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat ze bevoegd is.

5.4 Beslissing

5.4.1. Ten gronde

De Commissie is van oordeel dat aan het verbod op politieke propaganda in het onderwijs een ruime uitleg moet worden gegeven en dat daarmee alle politieke activiteiten bedoeld zijn. Politieke propaganda en politieke activiteiten in de onderwijsinstellingen, door welke persoon of instantie dan ook en ongeacht voor wie bestemd, zijn verboden. Lokalen van de instelling mogen niet voor politieke activiteiten worden gebruikt. Het verbod geldt ook buiten de schooluren en schooldagen.

De wetgever heeft een breed verbod op het oog gehad omdat het de bedoeling is dat het onderwijs in alle gevallen neutraal is ten aanzien van elke politieke activiteit. Het breed verbod op politieke activiteiten geldt ten aanzien van het schoolbestuur en de verschillende instanties binnen de school. Dit geldt in beginsel ook ten aanzien van de verantwoordelijken voor de levensbeschouwelijke vakken.

Wel is het zo dat het tot de eindtermen behoort om de leerlingen op te leiden en voor te bereiden op het maken van eigen keuzes. Verder maken ze kennis met de werking van de democratie en met de fundamentele waarden en rechten die aan de democratische samenleving ten grondslag liggen.

Voor de levensbeschouwelijke vakken zijn door de overheid geen eindtermen geformuleerd. Hier geldt niet de verplichting tot levensbeschouwelijke neutraliteit die in het algemeen van het officieel onderwijs wordt verwacht. Dit is ook zo voor het vak niet-confessionele zedenleer waarvoor in de Vlaamse Gemeenschap sinds in 1993 de verantwoordelijkheid is toevertrouwd aan een erkende instantie die de vrijzinnige strekking vertegenwoordigt. Dit alles houdt in dat in de levensbeschouwelijke vakken een geëngageerde interpretatie kan worden voorgehouden van hoe een democratische samenleving kan of moet worden nagestreefd. De Commissie is evenwel van oordeel dat het verbod van politieke propaganda ook geldt voor de verantwoordelijken voor een levensbeschouwelijk vak. Van hen kan worden verwacht dat zij een passende reserve aan de dag leggen ten aanzien van de concrete politieke strijd.

De Commissie stelt na toezending van de affiche vast dat ze de volgende teksten bevat:

- wie zijn stem aan extreem rechts geeft, is ze voor altijd kwijt.
- extreem rechts, nee bedankt;
- voor gelijkheid en democratie;

De affiche heeft als verantwoordelijke uitgever een privé-persoon uit Antwerpen en gaat dus als zodanig niet uit van een politieke partij of groep.

De affiche is via de leraar zedenleer in de school terecht terechtgekomen naar aanleiding van de verkiezingscampagnes van 1999 en 2000. Ze werd in die context van de verkiezingsstrijd ook verspreid als een ontrading voor het stemmen voor een welbepaalde politieke partij.

Deze affiche was nog uitgehangen op 5 mei 2003.

De Commissie is van oordeel dat de affiche op zich, door het gebruik dat er in de politieke strijd werd van gemaakt, een connotatie heeft met politieke standpunten en partijen binnen het bestaand partijpolitielandschap in Vlaanderen. Het ophangen van de affiche ondersteunt het stemgedrag voor bepaalde politieke standpunten. Door het gebruiken van dergelijk materiaal dat ook rechtstreeks op het politieke forum werd aangewend, wordt naar het oordeel van de Commissie de grens overschreden tussen de vrijheid om in een levensbeschouwelijk vak de eigen waarden aan te brengen en anderzijds de noodzakelijke reserve van de scholen ten aanzien van de politieke standpunten en partijen in Vlaanderen.

De Commissie komt dan ook tot de volgende beslissing:

Het is in strijd met het verbod op politieke propaganda in scholen dat affiches worden opgehangen die in het maatschappelijke forum rechtstreeks of onrechtstreeks werden aangewend om op ondubbelzinnige wijze een positieve of negatieve ondersteuning te geven aan welbepaalde politieke standpunten of partijen.

5.4.2 Sanctieregeling

De Commissie stelt geen financiële sanctie voor, maar gaat ervan uit dat het gegronde verklaren van de klacht de verplichting inhoudt voor het gemeentebestuur in de persoon van de burgemeester en de bevoegde schepenen van onderwijs, alsmede voor de directie, om de betrokken affiche in zijn scholen te verwijderen en om er over te waken dat in de toekomst dergelijke soort affiches niet meer worden opgehangen.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de dag na de postdatum van de betekening van deze nota, een beroep ingesteld worden bij de Vlaamse regering.

Brussel, 2 juni 2003

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter